

SAUNA

Kun suomalainen menee saunaan,
hän ei ajattele vain peseytymistä.
Saunomiseen liittyy paljon muuta,
hyvin syviä tunteita.

Saunominen on osa arkea,
arkinen ja usein toistuva tapahtuma.
Samalla siihen liittyy
jotain melkein pyhää.

Sauna on hyvin vanha perinne.
Suomalaisessa saunassa
kokee aavistuksen
tuhansia vuosia vanhoista tavoista.

Suomessa saunaperinne
on säilynyt tavalla,
jota ei tapaa missään muualla.
Se on suomalainen ilmiö.

Suomessa on noin
kaksi miljoonaa saunaa.
Yhtä tiheästi niitä ei ole
missään muussa maassa.

Parasta nautintoa

Saunoja heittää kauhalla
vettä kiukaalle.
Kiuas sihahtaa terävästi.
Kuumaa ja kosteaa höyryä
nousee kiukaalta kohti kattoa.

Saunoja ähkäisee.
Kuumuus tuntuu tuliselta,
mutta se tasaantuu pian.
Hetken päästä miellyttävä lämpö
hyväilee lauteella olijaa.
Lämpö valuu alas varpasiin saakka.
Se tunkeutuu arkisen aherruksen
jäykistämiin luihin.
Keho rentoutuu.

Saunoja viipyy saunassa
niin kauan kuin se tuntuu hyvältä.
Sitten hän laskeutuu hitaasti
lauteilta alas ja astuu ulos.
Lämmin iho höyryää.

Tyyne järvi odottaa häntä
sinisenä kesäillassa.

Saunoja astelee rantaan
ja astuu veteen.
Vesi virkistää löylyn
pehmentämää kehoa.

Pienen uintituokion jälkeen
saunoja nousee vedestä
puhdistuneena ja virkistyneenä
– ja palaa takaisin saunan
hämärään ja turvalliseen lämpöön.

Hän ehkä toistaa saman useita kertoja,
kunnes on saanut tarpeeksi.

Hän kuivaa itsensä kiireettömästi.
Saunominen on tuonut janon.
Hän ottaa juomapullon,
siinä on ehkä mietoa, kylmää olutta.
Hän avaa pullon ja nostaa sen
kohti janoisia huulia.

Edelleen hitaasti ja ilman kiirettä
saunoja hakeutuu istumaan,
antaa silmän levätä maisemassa
ja huokaisee syvään.
Olo on rento ja levännyt.

Tällaista elämä on silloin,
kun se on parhaimmillaan,
ajattelee suomalainen.
Tällaista sen täytyy olla.

Se on suomalaisen käsitys paratiisista,
elämän parhaasta nautinnosta.
Siihen kuuluu saunominen,
puhdistautuminen ja virkistäytyminen.
Sen jälkeen seuraa hidas,
kiireetön palautuminen,
rennosta olostä nauttiminen.

Nautinto on henkilökohtainen,
mutta sitä ei tarvitse kokea yksin.
Sen voi jakaa muiden kanssa,
perheen, ystävien, työtovereiden,
melkein kenen kanssa tahansa.
Saunassa suomalainen on
tasavertainen kaikkien kanssa.

Järvikään ei ole aina siinä vieressä.
Sen voi hyvin korvata suihkulla
tai kaatamalla vilpoista vettä päälle.

Rajumpi vaihtoehto on
uida talvella avannossa
tai kieriskellä lumihangessa.

Kotona ja kesämökillä

Suomessa on kaksi miljoonaa saunaa.
Se tarkoittaa, että melkein kaikissa taloissa on sauna.
Omakotitaloissa sauna on yleinen.
Kerrostaloihin rakennettiin aiemmin talon yhteisiä saunoja.
Nykyään kerrostaloasuntoihin rakennetaan sauna jokaiseen asuntoon.

Myös melkein jokaisessa kesämökissä on sauna.
Hyvän kesämökin ensimmäinen ehto on, että siinä on hyvä sauna.
Muu ei ole niin tärkeää.
Kesämökkejä on noin puoli miljoona.

Suomalainen kaipaa saunaa myös ulkomailla.
Jos joukko suomalaisia lähtee töihin ulkomaille, he rakentavat ensimmäisenä saunan.
Suomalainen rakentaa saunan mihin tahansa, jopa telttaan, niin kuin sota-aikana.

Sauna ei ole vain pesupaikka, se sisältää paljon enemmän.
Se tarjoaa rauhallisen lepo hetken arjen keskellä.
Saunominen on lähes pyhä hetki.

Sauna voi liittyä myös työhön.
Esimerkiksi liikesauna on ollut yleinen suomalainen tapa.
Saunassa liikemiehet ovat käyneet tärkeitäkin neuvotteluja.

Monista asioista voi saunassa
keskustella vapaammin ja rennommin
kuin neuvottelupöydän ääressä.
Viralliset sopimukset on tehty
tietysti muualla.

Myös poliitikoille sauna on
tuttu neuvottelupaikka.
Kuinka moni tärkeä laki
tai päätös onkaan pantu alulle
eduskunnan saunassa!

Alku kaukana menneisyydessä

Saunan historia ulottuu
tuhansien vuosien taakse.
Muinaiset esi-isämme huomasivat,
että lämpö säilyy kivessä kauan,
kun kiveä kuumentaa.

On mahdollista, että sauna
on kehittynyt muinaisesta asumuksesta.
Ensimmäiset asumukset olivat
maahan kaivettuja kuoppia,
jotka oli katettu havuilla,
turpeella tai nahoilla.
Talvella nuotion alle
laitettiin iso kivipaasi
tai nuotion päälle kasa kiviä.
Kivet lämmittivät kodan
tai maakuopan, jossa asuttiin.

Jos kiville heitti vettä,
nousi kuumaa höyryä.
Lämpö kohosi ylöspäin.

Tarvittiin puusta tehdyt telineet,
että pääsi katonrajaan
nauttimaan lämmöstä.

Pian alettiin rakentaa
erityisiä rakennuksia kylpemistä varten.
Saunan määritelmän mukaan
sauna onkin kylpyrakennus,
jossa ilma kuumennetaan kiukaan avulla.

Ensimmäiset saunat
rakennettiin maakuoppiin.
Myöhemmin saunoja alettiin
rakentaa hirsistä maan pinnalle.
Saunan mallit vaihtelivat.
Itä-Suomessa rakennettiin
vähän erilaisia saunoja
kuin Länsi-Suomessa.
Saunan malli saattoi vaihdella
jopa eri kylissä.

Kaikissa saunoissa
oli kuitenkin sama periaate:
lämpö saatiin kiukaasta
ja seinän vierellä oli lauteet.
Peseytyminen kuului saunomiseen.

Sama keksintö muuallakin

Sauna ei ole puhtaasti
suomalainen keksintö.
Esimerkiksi muinaisessa Kreikassa
oli kylpylöitä, joissa kylvettiin
joko kuumassa vedessä
tai lämmitetyssä huoneessa.
Saunan sukulaisia ovat myös
roomalainen ja venäläinen kylpylä.
Roomalaisessa kylpylässä
käytettiin kuumaa ja kuivaa ilmaa,
venäläisessä kosteaa ilmaa.
Sauna on lähempänä
venäläistä kylpylää,
koska saunan löyly on kosteaa.

Amerikan intiaaneillakin
on ollut omia saunoja.
Niissä lämpö on saatu
lämmitetyistä kivikasasta,
kuten suomalaisessa saunassakin.
Sauna on tunnettu hyvin
myös naapurimaassa Ruotsissa.

Itse asiassa saunat olivat
melko yleisiä koko Euroopassa
vielä tuhat vuotta sitten.
Niitä pidettiin kuitenkin alkeellisina.

Muualta Euroopasta
saunat katosivat vähitellen,
kun opittiin rakentamaan
parempia taloja ja niihin tulisijoja.
Saunan sijasta taloon
rakennettiin kylpyhuone.

Saunaa ei pidetty tarpeellisena.
Pelättiin myös, että erilaiset
taudit leviävät helposti saunassa.
Se oli yksi syy,
jonka vuoksi saunat vähenivät.

Suomessa elettiin vanhaan tapaan.
Täällä ei rakennettu kylpyhuoneita,
vaan sauna säilytti asemansa.
Suomessa sauna onkin säilynyt
paremmin kuin missään muualla.

Vaikka sauna on ollut
monille kansoille tuttu,
se yhdistetään nykyään
Suomeen ja suomalaisiin.
Monissa kielissä käytetään saunasta
suomenkielistä sanaa.

Meillä sauna on kehittynyt
rauhassa vuosisatojen aikana
ja saavuttanut tärkeän aseman.
Saunaan ei suhtauduta
samalla lailla missään muualla.

Savusaunasta sähkösaunaan

Entisajan saunassa oli maapohja.
Lattialla tosin saattoi olla
jokunen lankku pesupaikan kohdalla.
Lautalattioita tai kivilattioita
alettiin rakentaa vasta myöhemmin.

1800-luvun lopulle saakka
saunat olivat savusaunoja.
Savusaunassa oli kivistä kasattu kiuas,
jonka alla oli tulipesä.
Savupiippua ei ollut.
Kivien lämmittäminen kesti
usein useita tunteja.

Savusaunassa ei ollut ikkunaa,
ainoastaan pieni luukku seinässä.
Savu pääsi siitä ulos.
Savusaunan seinät olivat
usein savusta ja noesta mustat.
Lamppujakaan ei ollut,
joten savusaunassa oli melkein pimeää.
Alempana oli saavi pesuvettä varten.

Savusaunan löyly ei ollut kovin tulista,
vaan miellyttävän pehmeää.
Savusaunoja on käytössä vieläkin.
Monien mielestä savusaunassa
saa parhaat löylyt.

Jotkut taas eivät pidä savusaunasta,
koska siellä tahriintuu nokeen
ja savu kirvelee kurkussa.
No, noki on helppo pestä pois.
Jos savu tuntuu epämiellyttävältä,
sauna on lämmitetty väärin.
Savusaunan pitää antaa olla
hetken aikaa, ennen kuin sinne pääsee
lämmittämisen jälkeen kylpemään.

Sauna kehittyi niin,
että tulisijaan opittiin
rakentamaan savupiippu.
Savu pääsi sitä pitkin ulos.

Merkittävä keksintö
oli niin sanottu pönttökiuas.
Se oli melko korkea kiuas,
jossa kiuaskivet oli peitetty pellin sisään.
Kivien alla oli tulipesä.
Pönttökiuas oli kertalämmitteinen:
kiuas lämmitettiin kuumaksi
ja annettiin tulen sammua.
Kivet pitivät saunan kuumana.
Vettä heitettiin kiville
pienestä luukusta.

Pönttökiuas oli ensimmäinen kiuas,
jota valmistettiin teollisesti.
Peltipönttö oli helppo kuljettaa.
Sitä ennen kiukaat oli
rakennettu samalla kuin saunakin.

1950-luvulla yleistyi
jatkuvalämmitteinen kiuas.
Siihen puita voi lisätä
koko saunomisen ajan.
Se on edelleenkin yleinen
puulämmitteinen kiuas.

Sähkökiuas tuli 1970-luvulla.
Siinä kivet kuumennettiin
sähkövastusten avulla.

Sähkökiuas oli nopea
ja sitä oli helppo käyttää.
Puita ei enää tarvittu.
Sähkökiuas onkin nykyisin
yleisin kiuas taloissa.

Vanhoja saunojakin on vielä jäljellä.
Savusaunoja lienee noin 5 000.
Jotkut vaalivat edelleen saunomisen
perinteitä ja haluavat nauttia
savusaunan pehmeistä löylyistä.

Hoituhuone ja apukeittiö

Saunassa on aiemmin tehty
paljon muutakin kuin kylvetty.
Sauna on toiminut
esimerkiksi hoitopaikkana.
Vanha sanonta kuuluu:
"Jos sauna, viina ja terva ei auta,
niin tauti on kuolemaksi."

Saunassa on keitetty kasveista lääkkeitä,
ja se on ollut kuppauspaikka.
Kuppaus on vanha parannuskeino,
joka lievitti monenlaisia vaivoja
Henkilö kävi saunan lauteelle
tai penkille vatsalleen.
Kuppari teki pieniä haavoja ihoon.
Hän laittoi niihin pieniä sarvia
ja imi niistä ilmaa pois.
Näin ne tarttuivat ihoon kuin imukupit.
Haavoista vuoti vähän verta.
Haavat oli helppo puhdistaa saunassa,
ja siellä oli käytössä lämmintä vettä.
Uskottiin, että kupparin käsittely
edisti terveyttä.

Sauna oli tavallinen paikka synnyttää.
Vieläkin monet elossa olevat vanhukset
ovat aikoinaan syntyneet saunassa.
Sauna oli puhdas ja lämmin
ja sieltä sai kuumaa vettä.

Sauna saattoi olla myös apukeittiö,
jossa teurastettiin karjaa
tai savustettiin lihaa ja kalaa.
Saunapalvi on herkku edelleenkin,
vaikka se nykyään savustetaan
muissa tiloissa kuin saunassa.

Monen ihmisen maallinen vaellus
on päättynyt saunaan.
Vainajat oli tapana tuoda saunaan,
jossa ne pestiin ja jossa niitä
säilytettiin ennen hautausta.
Sinä aikana saunaa ei
tietysti käytetty saunomiseen.

Sauna oli hyvä paikka pestä pyykkiä,
koska siellä oli lämmintä vettä.
Saunaan saattoi sijoittaa
myös vieraan nukkumaan,
jos asuintilat olivat ahtaat.

Nykyään sauna on oikeastaan
vain kylpemispaikka.

Saunatonttu

Saunaan on liittynyt
paljon uskomuksia.
On kuviteltu, että siellä asuu
saunan haltia tai saunatonttu.
Vanhojen kuvausten mukaan
saunatonttu oli pieni ja musta
hahmo, jolla oli vain yksi silmä.

Saunatontun tehtävänä oli
suojella saunaa ja tuottaa onnea.
Jos saunasta ei pidetty huolta,
saunatonttu saattoi kostaa.
Sauna saattoi palaa
tai löylyyn tuli katkua.
Ja onhan itse löylyssä
henkiolennon ominaisuuksia.
Puhutaan löylyn hengestä.
Toisinaan se puraisee
kipakasti ja tulisesti.
Toisinaan se on lempeällä päällä
ja hyväilee ihoa miellyttävästi.

Yhteissauna

Kaupungeissa on ollut yleisiä saunoja, jotka ovat olleet yhteisiä saunoja koko kaupunginosalle.

Yleiset saunat ovat vähentyneet, kun saunoja on rakennettu jokaiseen taloon erikseen.

Ennen oli toisin.

Tehtaan työläinen Helmi Haapanen kertoo, millaista oli yhteissaunassa Tampereella noin 50 vuotta sitten.

Silloin samassa saunassa kävivät sekä miehet että naiset. Kertomuksen on merkinnyt muistiin Pertti Rajala.

Helmi Haapanen kertoo näin:

Osa Amurin saunoista oli yhteissaunoja eli naiset ja miehet kylpivät yhdessä. Jossakin saunassa oli yhteinen laude. Vain vajaan metrin korkuinen lauta-aita erotti miehet ja naiset. Oli myös saunoja, joissa oli yhteinen pesuhuone ja osittain pukuhuonekin.

Yhteissauna oli aivan luonnollinen asia. Saunaan mentiin tavallisesti työviikon päätteeksi lauantaina. Saunassa puhdistauduttiin ja vaihdettiin puhtaat alusvaatteet. Pukuhuoneessa juotiin ehkä mukillinen vaarinkaljaa tai Pyynikin Helmeä. Lauantain saunasta alkoi pyhäpäivän odotus.

*Yleensä naisväki saunoi hillitysti.
Vähän motkotusta tosin kuului,
jos miesten puolelta joku katsoi
liian pitkään.*

*Sanomista tuli myös siitä,
että miehet heittivät liikaa löylyä.
Se tuli niin miehille kuin naisille
samasta kiukaasta, jota oli
koko päivän kuumennettu
koivuhaloilla.*

*Miesten saunominen oli meluisampaa.
Miehet saattoivat istua pukuhuoneessa
tarinoimassa tuntikausia saunan jälkeen.
Monella oli viinapullo takin taskussa.*

*Saunoissa pidettiin myös
armottomia löylykilpailuja.
Saunapassari viskoi vettä
kiukaalle ämpärikaupalla.
Heikommat hoippuivat
henkitoreissaan alas lauteilta.
Viimeiset kaksi paksunahkaista
huusivat lisää löylyä
ja vihtoivat niin kauan,
että toisen oli lähdeittävä.
Joskus he syöksyivät portaita alas
yhtä aikaa.*

Nykyaikainen sauna

Saunaan kuuluvat siis kiuas ja lauteet.
Lauteiden korkeus on tärkeää.
Vanha sääntö on, että lauteella
istuvan jalkojen pitää olla
vähintään kiuaskivien tasalla.
Näin jalatkin lämpiävät.

Tämä hyvä sääntö on unohtunut
valitettavan monilta rakentajilta
nykyään.

Alemmalla lauteella voivat istua
lapset ja ne, jotka eivät halua
kovaa löylyä.

Ennen vanhaan sauna tehtiin
tarkoituksella vähän hataraksi,
sillä ilman vaihtuminen on tärkeää.
Se pitäisi muistaa nykysaunoissakin.
Jos ilmanvaihto on hyvä,
saunojilta ei lopu hengitysilma,
ja sauna kuivuukin paremmin.

Tunnelmallinen hämärä
on hyvän saunan tunnusmerkki.
Saunassa voi olla
ikkunoita ja valaistusta.
Liian kirkas valo ei
kuitenkaan kuulu saunaan.

Saunoissa oli usein ennen pata,
jossa lämmitettiin vettä.
Myöhemmin keksittiin muita keinoja
veden lämmittämiseksi.
Kiukaan vieressä saattoi
olla vesisäiliö, jossa vesi lämpeni.

Nykyään saunaan kuuluu
usein erillinen pesuhuone.
Hyvä pesuhuone on tilava
ja helppo puhdistaa.

Lämpömittari kuuluu saunan varusteisiin.
Sen pitäisi olla sellaisessa paikassa,
että sen näkee lauteilta.

Lauteelle voi laittaa liinan.
Varsinkin pienessä ja kuivassa
sähkösaunassa se tuo kosteutta.
Sillä on miellyttävä istua.

Puisessa saunassa on tärkeää
huolehtia paloturvallisuudesta.
Lähellä pitäisi olla sammutusvälineitä
ja kiukaan edessä kivi- tai betonialue.
Kiukaan pitää olla suojattu siten,
ettei siihen polta itseään.

Pukuhuoneen on hyvä
olla tarpeeksi tilava.
Siellä voi riisuutua ja pukeutua
ja käydä jäähdyttelemässä.
Aina parempi, jos pukuhuonekin
on viihtyisä.

Joidenkin saunojen yhteydessä
on takkahuone.
Siellä voi rentoutua saunan jälkeen,
katsella tulta takassa,
nauttia ehkä virvokkeita
ja syödä jotain.

Jokainen osaa saunoa

Jokainen suomalainen
on tottunut saunaan pienestä pitäen.
Kautta aikojen perhesauna
on ollut yleinen.
Koko perhe on mennyt
saunaan yhtä aikaa.
Saunassa kaiken ikäiset
perheenjäsenet ovat oppineet
olemaan luontevasti alastomia
toistensa seurassa.

Ulkomaisissa saunoissa näkee
joskus tiukkoja sääntöjä
saunomista varten.
Säännöissä on ehkä määritelty,
kuinka monta minuuttia
saunassa voi olla kerrallaan.

Suomalaisen mielestä
tällaiset säännöt ovat naurettavia.
Meillä jokainen on
saunomisen asiantuntija,
ja jokaisen tapa saunoa on se paras.

Pääsääntö on, että saunassa ollaan
niin kauan kuin hyvältä tuntuu.
Löylyä heitetään kohtuullisesti
ja toiset saunojat huomioon ottaen.
Välillä käydään vilvoittelemassa.
Saunassa käydään niin usein kuin halutaan.
Lapset istuvat usein alalauteilla,
koska siinä ei ole niin kuuma.
Voi siinä joskus aikuinenkin istua.
Saunomisen loppuksi peseydytään.

Virvokkeiden nauttiminen
saunan jälkeen on yleinen tapa.
Usein saunan jälkeen janottaa,
joten on hyvä juoda jotain.
Sauna ja viina eivät kuitenkaan kuulu yhteen.
Humalassa ei pitäisi saunaakaan.
Se rasittaa elimistöä paljon.

Heti raskaan aterian jälkeen
ei ole hyvä sauna.
Eikä saunan jälkeenkään
maistu yletön määrä ruokaa.
Jotain pientä voi tietysti ottaa
saunapalaksi saunan päälle.
Jotkut eivät voi kuvitellakaan
elämää ilman saunakahveja.

Sopivasti löylyä

Saunominen perustuu löylynheittoon.
Saunassa vaihtelee kuiva ja kostea ilma.
Ilman saa kosteaksi, kun heittää löylyä.
Saunan lämpötila kannattaa pitää
kohtuullisena, noin 80 astetta on hyvä.

Löylyä ei kuitenkaan
pidä heittää liikaa.
Silloin se tuntuu polttavalta
ja tekee olon epämiellyttäväksi.

Tosin on mahdoton sanoa,
mikä on liikaa.
Se mikä toiselle on liikaa,
voi toiselle olla ihan sopiva löyly.

On kuitenkin kohteliasta ottaa huomioon muut saunojat. On kohteliasta kysyä muilta saunojilta, saako löylyä heittää lisää.

Kuumuus aiheuttaa hikoilua. Hiki näkyy iholla pisaroina. Kaikki nestepisarot ihon pinnalla eivät kuitenkaan ole hikeä, vaan iholle tiivistyvää vesihöyryä.

Saunan jälkeen pitäisi ottaa rauhallisesti. Kova riehuminen tai ankara työnteko saunan jälkeen ei ole hyväksi.

Sauna rentouttaa myös henkisesti. Tärkeintä saunan jälkeen on leppoisa ja kiireetön olo. Saunojan pahin synti on kiireellä saunominen.

Saunominen saattaa joskus muuttua löylykilpailuksi. Kilpaillaan siitä, kuka kestää kuuminta löylyä. Löylykilpailu ei kuitenkaan ole saunomisen tarkoitus.

Tai ehkä siihenkin pitää joskus suhtautua suvaitsevaisesti. Järjestetäänhän Suomessa löylynoton maailmanmestaruuskisoja, eikä kukaan pärjää siinä harjoittelematta.

Vihta eli vasta

Saunomiseen voi kuulua
myös vihta eli vasta.
Riippuu murteesta,
kumpaa sanaa käytetään.

Länsisuomalaiset puhuvat vihdasta,
itäsuomalaiset vastasta.
Raja kulkee noin Päijänteen tienoilla.

Paras aika vihdan tekemiseen on
juhannus ja sitä seuraava viikko.
Sen jälkeen laatu huononee.

Vihta tehdään koivusta.
Siitä katkotaan sopivan mittaisia oksia
ja sidotaan ne kimpuksi.
Sitominen tehdään yleensä notkealla oksalla,
mutta voi sen tehdä narulla
tai vaikkapa kumilenkillä.
Tosin perinteisen saunan ystävät
eivät hyväksy kumilenkkiä lainkaan.

Ennen vanhaan vihtoja
kuivattiin tulevaa käyttöä varten,
ja niin tehdään vieläkin.
Toinen tapa on pakastaa vihta.
Näin sen voi ottaa käyttöön
keskellä talvea.

Saunassa vihta kastellaan ensin
haaleaan veteen ja sitten sillä
ropsitaan kehoa eri puolilta.
Vihtominen vilkastuttaa verenkiertoa
ja tuo saunaan hyvän tuoksun.

Sauna ja terveys

Suomalaiset ovat perinteisesti ajatelleet, että sauna edistää terveyttä.

Jos saunominen kuitenkin aiheuttaa päänsärkyä tai hengenahdistusta, on syytä välttää kovaa saunomista. Monet vanhukset eivät kestä kovaa löylyä. Myös sydäntautia sairastavien on syytä saunoa rauhallisesti.

Sydäntä rasittaa erityisesti lämpötilojen raju vaihtelu. Siksi sydänsairaahan ei kannata rynnätä saunasta suoraan uimaan kylmään veteen.

Sauna ei tee myöskään hyvää, jos on kuumetta.

Ulkomaalainen saunassa

Suomalainen haluaa yleensä tarjota saunan ihanuuden niillekin, jotka eivät sitä tunne. Ylpeänä hän taluttaa ulkomaalaisen vieraan saunaan, riisuu itsensä alasti ja rohkaisee vierastakin heittämään vaatteet päältä. Sitten hän ohjaa vieraan tulikuumaan huoneeseen ja viskaa kipollisen vettä kiukaalle.

Siinä vaiheessa vieras kiljaisee ja ryntää ulos tulikumasta pätsistä. Ja pitää naureskelevaa isäntäänsä hulluna.

Tällaisia tarinoita ei ehkä enää kuule yhtä usein kuin ennen. Suomalaiset ovat oppineet, että monet ulkomaalaiset eivät tiedä saunasta mitään eivätkä koe sitä miellyttävänä paikkana.

Ulkomaalaisen on vaikea pitää kunnianosoituksena tai vieraanvaraisuutena sitä, että hänet viedään puoliväkisin sellaiseen kamalaan paikkaan.

Suomalainen voi yleensä mennä saunaan kenen kanssa tahansa. Monet ulkomaalaiset suhtautuvat alastomuuteen aivan eri tavalla kuin suomalaiset isäntänsä. He eivät halua esiintyä alasti vieraan ihmisen seurassa, eivät aina edes oman perheenjäsenen seurassa.

Ehkä mieluiten saunovat venäläiset ja keskieurooppalaiset. Muut suhtautuvat varovaisemmin. Amerikkalaiset ja englantilaiset saattavat suhtautua hyvin häveliäästi alasti olemiseen saunassa. Jotkut uskonnot eivät salli lainkaan alastomana olemista vieraiden seurassa.

Alastomuutta voi tietysti välttää sillä, että antaa vieraalle pyyhkeen, jota hän voi pitää saunassa. Tällöin myös isäntä käyttää pyyhettä saunassa.

Kun ulkomaalaisen kanssa
on lopulta päässyt saunaan asti,
voi saunomisen aloittaa varovasti.
Hänen täytyy antaa totutella
saunaan vähitellen.
Vähempikin löyly riittää.

Ulkomaalaista voi ystävällisesti
neuvoa kaikissa saunaan
liittyvissä asioissa.
Saunominen ei todellakaan ole
tuttua kaikille.

Ulkomaalainen saattaa joskus
liittää yhteen saunan ja seksin.

Syynä siihen saattavat olla
ne ulkomaiden suurkaupunkien saunat,
joihin tosiaan voi liittyä
intiimiä hierontaa tai
muita seksipalveluita.

Niillä ei ole mitään tekemistä
perinteisen suomalaisen
saunan kanssa!

Joskus nykyaika saattaa tunkeutua
häiritsemään rauhallista saunahetkeä.
On todella ärsyttävää
rynnätä saunasta vastaamaan,
kun kännykkä soi. ■